

Temyiz Kurulu Kararları

Kamu İdaresi Türü	Yüksek Öğretim Kurumları	
Yılı	2015	
Dairesi	2	
Dosya No	43133	
Tutanak No	44946	
Tutanak Tarihi	6.7.2018	
Kararın Konusu	Çeşitli Konuları İlgilendiren Kararlar	İlgili Daire Kararı için tıklayın

Kiralanan taşıtların kiralama bedelinin yasa gereğince belirlenen oranı aşması;

238 sayılı İlamın 5. maddesiyle; "... İşinde Hizmet Alımı Suretiyle Taşıtların Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullere göre kiralanan kamyonet ve minibüslerin aylık kira bedellerinin bu taşıtların kasko sigortası değerlerinin % 2'sini aştığı ve yükleniciye bu tutarlar üzerinden ödeme yapıldığı gerekçesiyle ... TL'nin tazminine ilişkin hüküm tesis edilmiştir.

Sorumlu (İhale Komisyonu Üyesi sıfatıyla temyiz talep eden Ulaştırma Birim Sorumlusu ...), (aynı ilam maddesinden sorumlu diğer tüm sorumluların kendi gündem sıralarında görüşülen tüm temyiz dosyalarında da tamamen aynı olmak üzere) temyiz dilekçesinde özetle; söz konusu araçların 5 adet sürücüsüz ve yakıtsız araç (1 adet 13+1 minibüs, 2 adet 16+1 minibüs, 1 adet 8+1 minibüs, 1 adet tek kabinli kamyonet) olup, kiralama ihalesinin pazarlık usulü (21/f) bendine istinaden 27.04.2015 tarihinde yapıldığını ve ihaleye en düşük teklifi veren firmaya verildiğini, verilen tazmin hükmü irdelendiğinde tüm araçlar için kasko değerinin % 2 si kadar ödeme yapılabileceğinden bahsedildiğini, minibüslerin kaptı kaçtı gibi değerlendirildiğini ve ona göre karar verildiğini, hâlbuki Kanunda açık bir şekilde hangi cins araçlardan kasko değerinin % 2'sinin kesileceğinin "(Ek fıkra: 2 Ekim 2014 tarihli Resmi Gazete) (2) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayelerin (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile TBMM Genel Sekreterliği hariç) hizmetleri için ihtiyaç duyulan binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçtı, panel ve pick-up tipi taşıtların hizmet alımı yöntemiyle ediniminde)" diye belirtildiğini, 2. Daire kararında tanımlamalar yapıldığının açık olduğunu, yine 237 sayılı Taşıtlar Kanununda yapılan tarifler değerlendirildiğinde ihalesi yapılan araç cinslerinin kaptı kaçtı olarak nitelendirilen araç cinslerinden olmadığını açık olduğunu, işbu tanımlamalara bakıldığında;

Kaptı kaçtı; "Şoföründen başka, oturmaları şartıyla, en çok 7 yolcu alabilen, insan taşımak için imal edilmiş olan ve bu maksatla kullanılan, yerle temas halinde 4 tekerleği bulunan, şekil ve yapılış itibarıyla otomobilden farklı olan motorlu taşıttır."

Minibüs ; "Yapısı gereği sürücüsü ile birlikte 9'dan 15'e kadar oturma alanı olan, insan taşıma amaçlı kullanılan motorlu araçtır."

Denildiğini, firma ile yapılan ihale sözleşmesinin eki sayılan ihale şartnamesinin 7. maddesinin h) bendinde 13+1 kişilik minibüs için ilgili Belediyenin Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğünden alınmış "Özel Servis Aracı İşletme Ruhsatı ve Güzergah İzin Belgesi" istenmiş olup; bu belgelerin de kaptı kaçtı binek türü araçlara çıkartılmayacağını bilinmekte olduğunu, diğer taraftan, 2 adet 16+1 minibüs ve 1 adet 8+1 minibüs tipi araçlardan da D2 yetki belgesinin istendiğini, araçların D2 yetki belgesine sahip olabilmeleri için D2 yetki belgesi çıkartabilmenin şartları incelendiğinde araçların minibüs veya otobüs olmasının şart olduğunu, yani kaptı kaçtı diye tabir edilen araca D2 belgesi alınmasının söz konusu olmadığını, bu sebepten de minibüs diye tabir edilen araçların kaptı kaçtı olarak değerlendirilmemesi gerektiğini, bu konuya ilişkin olarak yapılan değerlendirmelere ilişkin uzman görüşleri sunulduğunu, minibüsün tanımının 2918 sayılı Yasanın uygulanmasına ilişkin 18.07.1997 tarih ve 23053 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde yer aldığını, bu Yönetmelikte; "(Değişik: RG-17/4/2015-29329) Otobüs: Yolcu taşımacılığında kullanılan, sürücüsü dahil dokuzdan fazla oturma yeri olan motorlu taşıttır. Trolleybüsler de bu sınıfa dahildir. Sürücüsü dahil oturma yeri onyediyi aşmayan otobüslere minibüs denir." denildiğini, yapılan ihalenin bir araç kiralama ihalesi olduğunu, kiralamanın hangi araçlarla yapılacağını yine aynı Yönetmelikle belirlendiğini ve; "Hizmet Aracı: herhangi bir kamu kurum ve kuruluşu veya özel veya tüzel kişilerin personelini bir akıt karşılığı taşıyan şahıs veya şirketlere ait minibüs ve otobüs türündeki ticari araçtır. Kamu kurum ve kuruluşları ile özel ve tüzel kişilere ait araçların kendi personelini veya yolcusunu taşıma işi

bu tanımın kapsamına girmez.” denildiğini, tüm bu yasal düzenlemeler karşısında Sayıştay 2. Dairesince verilen ve usul ve yasaya aykırılık teşkil etmekte olduğu düşünülen tazmin hükmünün kaldırılması gerektiğini ifade etmiştir.

Başsavcılık mütalaasında özetle; temyiz dilekçesinde; personel taşıma maksadıyla yapılan araç kiralama işinin mevzuatına uygun olduğu, Daire tarafından karar verilirken kiralanan araçlardan kaptı kaçtının kasko bedelinin esas alınarak kiralama tutarının tespit edildiği ve kamu zararının da bu sebeple yüksek belirlendiği iddialarıyla tazmin hükmünün kaldırılmasına karar verilmesinin talep edildiği ifade edildikten sonra; tazmine konu meblağın tespitinde iddia edildiği gibi kaptı kaçtının değil kiralanan tüm araçların kasko bedellerinin dikkate alındığının Daire kararı incelendiğinde görüleceği, nitekim İlamda; “... Yapılan incelemede, Üniversite tarafından Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller kapsamında 4 adet minibüs (1 adet 13+1, 2 adet 16+1, 1 adet 8+1) ve 1 adet tek kabinli kamyonet (tekne kasalı) için ...” denilmek suretiyle ihale konusundaki tespitin doğru yapıldığının anlaşılakta olduğu, bu itibarla, sorumlunun temyiz talebinin reddi ile Daire kararının onanmasına karar verilmesinin uygun olacağı belirtilmiştir.

Dosyada mevcut belgelerin okunup incelenmesinden sonra,

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

237 sayılı Taşıt Kanununun “Kanunun şümulü” başlıklı 1 inci maddesinde:

“a) Genel bütçeye dahil dairelerle katma ve özel bütçeli idareler ve bunlara bağlı sabit ve döner sermayeli müesseseler, il özel idareleri, belediyeler ve bunların bağlı kuruluşları ile mahalli idare birlikleri,

b) İktisadi Devlet Teşekkülleri ve özel kanun ve kararnamelerle kurulan her çeşit banka ve teşekküller,

c) Yukardaki (a) ve (b) fıkralarında yazılı daire, idare, banka, teşekkül ve müesseselerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları teşekkül ve müesseseler,

d) Kamuya yararlı derneklerden Başbakanlıkça lüzumlu görülenler tarafından kullanılacak taşıtlar bu Kanun hükümlerine tabidir.”

Denilmekte,

“Tarifler” başlıklı 3 üncü maddesinde ise:

“a) Kurum: 1 inci madde hükmüne giren bütün daire, teşekkül ve müesseseleri,

b) Taşıt: Motorlu ve motorsuz bütün ulaştırma araçlarını,

c) Arazi binek: Bütün tekerlekleri muharrik binek taşıtlarını,

d) Kaptı kaçtı: Asgari iki sıra oturma yeri bulunan kapalı ve insan taşımaya mahsus taşıtları,

e) Arazi kaptıkaçtı: Bütün tekerlekleri muharrik olan kaptıkaçtıları,

f) Pikap: Şoför mahallinde şoför dahil 3 kişiye kadar oturacak yeri ile arkasında azami 1750 kilograma kadar yük taşımak için yeri bulunan motorlu taşıtları,

g) Arazi pikap: Bütün tekerlekleri muharrik olan pikapları,

h) Panel: Yük taşıma yeri tamamen kapalı olan pikapları,

ifade eder.”

Hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 237 sayılı Taşıt Kanununa tabi olan kurumlarda kamu hizmetlerinin gerektirdiği taşıt ihtiyacının hizmet alımı suretiyle karşılanmasına ilişkin olarak 01.04.2016 tarih ve 26126 sayılı Resmi Gazetede “Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller” yayımlanmıştır.

“Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller”in 4 üncü maddesinin (d) fıkrasında:

“Taşıt, kanun kapsamına giren motorlu ve motorsuz bütün ulaştırma araçlarını ifade eder.”,

5 inci maddesinde:

“Kamu hizmetlerinin gerektirdiği taşıt ihtiyacının hizmet alımı yoluyla karşılanmasının temel amacı, kamudaki taşıt giderlerinin asgari seviyeye indirilmesi ve kaynakların savurganlığa yol açılmadan, bütçe olanaklarıyla uyumlu bir biçimde kullanımının sağlanmasıdır.”

Denilmiş,

6 ncı maddesinde de; temel amaç çerçevesinde hizmet alımı suretiyle taşıt edinilebilmesinin genel esasları belirlenmiştir.

Esas ve Usullerin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının 02.10.2014 tarih ve 29137 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2014/6814 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile değiştirilen (ç) bendinde; taşıtların yakıt hariç, şoförlü veya şoförsüz olarak edinilebileceği belirtilmiş, söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı ile 6 ncı maddeye;

“Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayelerin (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile TBMM Genel Sekreterliği hariç) hizmetleri için ihtiyaç duyulan binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçtı, panel ve pick-up tipi taşıtların hizmet alımı yöntemiyle ediniminde;

a) Şoför giderleri hariç yapılan taşıt kiralama bedeli (katma değer vergisi hariç, her türlü bakım-onarım, sigorta ve benzeri giderler dahil), taşıtın Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından yayımlanan ve harcama talimatının verildiği yılın ocak ayı itibarıyla uygulanacak Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerinin %2'sini aşmayacaktır.

...”

Hükmü eklenmiştir.

İşte bu hükümden hareketle, Sayıştay 2. Dairesince; ... Üniversitesince gerçekleştirilen 4 adet minibüs (1 adet 13+1, 2 adet 16+1, 1 adet 8+1) ve 1 adet tek kabinli kamyonet (tekne kasalı) kiralanması için de 237 sayılı Taşıtlar Kanununa tabi olan kurumlarda Hizmet Alımı Suretiyle Taşıtların Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullerde belirlenen genel esaslar çerçevesinde hizmet alımlarının gerçekleştirilmesi ve bu Esas ve Usullerde belirtilen sınırlamalara uyulması gerektiği gerekçesiyle, taşıtların aylık kiralama bedellerinin toplamının Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerlerinin % 2'sini aşması hususu kamu zararı olarak değerlendirilmiş ve tazmin hükmü verilmiştir.

Temyiz başvurusunda bulunan tüm sorumluların söz konusu tazmin hükmünün mevzuata aykırı olduğuna ilişkin iddiaları; hizmet alımı suretiyle kiralanması gerçekleştirilen minibüs ve kamyonet tipi taşıtların Esas ve Usullere eklenen maddede belirtilen binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçtı, panel ve pick-up tipi taşıtlar sınıfına girmediği temeli üzerine kurulmuş ve bu noktada 237 sayılı Taşıtlar Kanunu, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunundaki (Genel Tebliğ dâhil) ve Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 2015 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununun eki (T) cetvelindeki bazı tarif ve tanımlar dayanak gösterilmiştir.

Öncelikle, Usul ve Esaslara eklenen maddedeki araç tiplerinin salt 237 sayılı Taşıtlar Kanununun “Tarifler” başlıklı 3 üncü maddesine bağlı kalınarak yapıldığı görülmekte olup, minibüs ve kamyonetin isim olarak sayılmamış olması, bu araçların Usul ve Esaslar kapsamında olmadığı manasına gelmemektedir. Kaldı ki, temel amacı, “kamudaki taşıtların giderlerinin asgari seviyeye indirilmesi ve kaynakların savurganlığa yol açılmadan, bütçe olanaklarıyla uyumlu bir biçimde kullanımının sağlanması” olan kanun koyucunun bu araçları kapsam dışında bırakmasının, bu amacına ters düşeceği de aşikârdır.

İkinci olarak, gerek 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda gerekse de 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununda bu araçların ayrı tarif ve tanımlarla yer almış olmaları, sadece (yer aldıkları) ilgili bu kanunlar özelinde önem arz etmekte olup, bu yönüyle ilama konu olayı birebir ilgilendiren bir husus değildir. Şöyle ki; 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu kapsamında binek-ticari araç ayırımına binaen minibüs, ticari araç olarak nitelendirilmekte ise de; resmi bir kurum olarak üniversitede personel taşımacılığında kullanılan minibüsün ticari araç olarak kullanılmasından söz edilemeyeceğinden; ilama konu olay açısından bu araçların binek araç statüsünde, aynı şekilde kamyonetin de panel ve pick-up tipi araçlar statüsünde değerlendirilmesi gerekir. Diğer taraftan, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uygulaması için de benzer durumdan söz edilebilir.

Bu açıklamalar çerçevesinde, ihtilafa konu olan taşıtların 237 sayılı Taşıtlar Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan tarifler, Esas ve Usullerin 4 üncü maddesinde yapılan taşıtların tanımı ve 6 ncı maddesinde belirtilen taşıtların kapsamı içerisinde değerlendirilmesi; dolayısıyla bu taşıtların kiralanması sürecinde Esas ve Usullerin 6 ncı maddesinin 2 ncı fıkrasının (a) bendinde belirtilen aylık kiralama bedeline yönelik sınırı uyulması esasına dayalı olarak tesis edilen tazmin hükmünde hukuken bir isabetsizlik görülmediğinden; sorumlunun (ve temyiz talebinde bulunan diğer tüm sorumluların) temyiz dilekçelerindeki iddialarının reddedilerek 238 sayılı İlamın 5. maddesiyle verilen ... TL'nin tazminine ilişkin hükmün TASDİKİNE, (Üye ..., Üye ... ve Üye ...'in aşağıda yazılı azınlık görüşlerine karşı) oy çokluğuyla,

Karar verildiği 06.07.2018 tarih ve 44946 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tanzim kılındı.

Karşı oy gerekçesi/Azınlık görüşü

Üye ... ve Üye ...'in;

01.04.2016 tarih ve 26126 sayılı Resmi Gazetede “Hizmet Alımı Suretiyle Taşıtların Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller”in 6

ncı maddesine eklenen:

“Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı döner sermayelerin (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile TBMM Genel Sekreterliği hariç) hizmetleri için ihtiyaç duyulan binek, station-wagon, arazi binek, kaptı kaçtı, panel ve pick-up tipi taşıtların hizmet alımı yöntemiyle ediniminde;

a) Şoför giderleri hariç yapılan taşıt kiralama bedelinin aylık kiralama bedeli (katma değer vergisi hariç, her türlü bakım-onarım, sigorta ve benzeri giderler dahil), taşıtın Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından yayımlanan ve harcama talimatının verildiği yılın ocak ayı itibarıyla uygulanacak Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerinin %2'sini aşmayacaktır.

...”

Hükmü ile hangi cins araçların kiralama bedelinin kasko değerinin % 2'sini geçemeyeceği açık bir şekilde belirtilmiştir.

Buna göre minibüs ve kamyonet bu araçlar içerisinde yer almadığından; ilamdaki gibi mevzuatın yorumlanması suretiyle bu kapsamın genişletilmesi veya söz konusu araçların da kapsam dâhilinde görülmesi mümkün değildir.

Kaldı ki, her yıl Resmi Gazetede yürürlüğe giren Bütçe Kanununun eki (T) cetvelinde kurumların alacakları taşıtların cinsi ve azami satın alma bedellerinin birbirinden farklı olması da kaptı kaçtı, minibüs, pikap ve kamyonetin birbirinden farklı olduğunun en açık göstergesidir.

Tüm bu açıklamalar çerçevesinde, temyiz talebi yerinde olup tazmin hükmünün kaldırılması gerekir.

Üye ...'nün;

“Sürücüsüz ve Yakıtsız Hizmet Aracı Kiralanması İşi”nde Hizmet Alımı Suretiyle Taşıt Edinilmesine İlişkin Esas ve Usullere göre kiralanmış kamyonet ve minibüslerin aylık kira bedellerinin bu taşıtların kasko sigortası değerlerinin % 2'sini aştığı ve yükleniciye bu tutarlar üzerinden ödeme yapıldığı gerekçesiyle tazmin hükmü verildiği görülmektedir.

Söz konusu kiralama işi ile ilgili ihale kararı incelendiğinde, 5 firmanın ihaleye davet edildiği, bunlardan ikisinin ihaleye teklif verdiği, bir firmanın ibraz ettiği belgelerdeki eksiklikler nedeniyle ihale dışı kaldığı diğer teklifin değerlendirilmesi sonunda nihai olarak işin, ... TL+KDV bedelle ihale edildiği anlaşılmaktadır. Bu bedelin söz konusu iş için idarece belirlenen yaklaşık maliyetin de (... TL) altında olduğu görülmektedir.

Her ne kadar Bakanlar Kurulu Kararında, aylık kiralama bedelinin (katma değer vergisi hariç, her türlü bakım-onarım, sigorta ve benzeri giderler dahil), taşıtın Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği tarafından yayımlanan ve harcama talimatının verildiği yılın ocak ayı itibarıyla uygulanacak Motorlu Kara Taşıtları Kasko Değer Listesinde yer alan kasko sigortası değerinin %2'sini aşmayacağı ifade edilmiş ise de, idarenin ihtiyacını karşılamak için yaptığı ihale sonucu oluşan bedelin rayiç fiyatı yansıtmadığı, ihalenin veya ihale usulünün hatalı olduğu yönünde bir tespit bulunmadan, sırf kamu hizmetlerinin gerektirdiği taşıt ihtiyacının hizmet alımı yoluyla karşılanmasının temel amacının, kamudaki taşıt giderlerinin asgari seviyeye indirilmesi ve kaynakların savurganlığa yol açılmadan, bütçe olanaklarıyla uyumlu bir biçimde kullanımının sağlanması olduğu gerekçesinden hareketle yargısal bir hüküm vermek uygun olmaz. İhale mevzuatına uygun olarak gerçekleştirilen, daha uygun bir teklifin de bulunmadığı ve yaklaşık maliyetin de altında bir bedelle sağlanan hizmet nedeniyle kamu zararının oluştuğu gerekçesiyle tazmin hükmü vermek uygun bulunmadığından, tazmin hükmünün kaldırılmasına hükmedilmesi uygun olur.